

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

**JJ Boumanschool
PRO**

Plaats	:	Dokkum
BRIN nummer	:	05NE C1
BRIN nummer	:	05NE 00 PRO
Onderzoeksnummer	:	282892
Datum onderzoek	:	23 maart 2015
Datum vaststelling	:	16 juni 2015

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 23 maart 2015 een onderzoek uitgevoerd op de J.J. Boumanschool, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze school voor praktijkonderwijs en over de naleving van wet- en regelgeving.

De J.J. Boumanschool is een school voor praktijkonderwijs in Dokkum. Er zitten bijna 200 leerlingen op deze school. De school voor praktijkonderwijs is per 1 januari 2012 een personele unie aangegaan met het Dockinga College.

Aanleiding

De aanleiding voor dit kwaliteitsonderzoek is de tweejaarlijkse bezoeken-cyclus die de inspectie voor scholen voor praktijkonderwijs hanteert.

De J.J. Boumanschool is voor het laatst in 2012 bezocht en daarom voert de inspectie nu een kwaliteitsonderzoek uit.

Bij het bestuursgesprek op 16 december 2014 zijn afspraken gemaakt over het onderzoek aan de J.J. Boumanschool. Bij het bestuursgesprek is eveneens afgesproken dat deze school deelneemt aan de pilot 'gedifferentieerd toezicht' van de inspectie. In het kader van deze pilot hebben we een aantal nieuwe onderdelen aan het onderzoek toegevoegd:

- Het gedifferentieerd oordelen: we hebben gekeken of de school in aanmerking komt voor het *concept-oordeel* 'goed';
- Zelfbeoordeling als basis voor het oordeel: de school heeft voorafgaand aan het onderzoek haar zelfbeoordeling ingediend.

Toezichthistorie

Het vorige bezoek vond plaats op 10 april 2012 in het kader van een landelijke steekproef naar de staat van het onderwijs in Nederland. Alle onderzochte indicatoren werden als voldoende beoordeeld en de school kreeg het basisarrangement.

Onderzoeksopzet

De inspectie vormt haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

In overleg met de school zijn indicatoren toegevoegd uit het aanvullend en verdiepend kader omdat zij antwoord kunnen geven op de vraag of de school in aanmerking komt voor het concept-oordeel 'goed'. De voorlopige beslisregel die we hiervoor hanteren vraagt om een aantal aandachtsgebieden die de school zelf aandraagt.

Het betreft de volgende indicatoren:

- 4.4 De school heeft een effectief beleid om schoolverzuim te voorkomen.
- 5.5 De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur.
- 8.2 De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.

Om in aanmerking te komen voor het concept oordeel goed dienen indicatoren, die betrekking hebben op het schoolklimaat, als voldoende te worden beoordeeld. Daarom zijn indicatoren 5.1, 5.2 en 5.3. toegevoegd. Aangezien indicator 8.2 niet los gezien kan worden van 8.3 (De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen) hebben wij deze indicator ook beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de schoolleiding, leraren, zorgcoördinator en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de schoolleiding.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht inhouden.

Voor de J.J. Boumanschool hebben we in het kader van de pilot onderzocht of de school in aanmerking komt voor het concept-oordeel 'goed'.

In het eerste geval (bij basistoezicht of bij het oordeel "goed") vinden wij de kwaliteit van voldoende of juist goed niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor de J.J. Boumanschool is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij aan J.J. Boumanschool het basisarrangement toe omdat zowel de opbrengsten alsook de kwaliteit van het onderwijsproces op de onderzochte onderdelen van voldoende niveau is. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

In het kader van de pilot gedifferentieerd toezicht is eveneens onderzocht of de afdeling voldoet aan de concept-beslisregel voor het oordeel 'goed'. Deze concept-beslisregel houdt in dat een school op alle indicatoren van het kernkader voldoende moet zijn. Ook moet de kwaliteitszorg voldoende zijn, en daarbij draagt de school zelf een aantal onderwerpen aan waarop ze aangeeft trots te zijn. Ten minste vier indicatoren van het totale kwaliteitsprofiel moeten met het oordeel 'goed' worden gewaardeerd. De school voldoet aan deze concept-beslisregel en is daarmee in onze ogen een goede school. Dit oordeel heeft geen consequenties voor het arrangement voor de J.J. Boumanschool, omdat wij in deze fase formeel nog geen arrangement 'goed' kennen. De school houdt hiermee het basisarrangement.

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op de J.J. Boumanschool. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De J.J. Boumanschool is een praktijkschool die goed onderwijs biedt aan haar leerlingen. De lessen zijn zeer ordelijk en gestructureerd en voldoen aan de basiseisen die wij hieraan stellen. Het principe van de drie R'en (rust, reinheid en regelmaat) is duidelijk herkenbaar in de hele schoolorganisatie en het onderwijsproces. Mede daardoor is er sprake van een prettig en veilig schoolklimaat. De zorg rondom de leerling is eveneens goed georganiseerd. Het betrokken team werkt enthousiast onder leiding van de nieuwe locatiedirecteur aan verdere verbetering van het aanbod en het onderwijs voor haar leerlingen. Ten slotte zijn de opbrengsten en de kwaliteitszorg op niveau.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1P	De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.7	De leerlingen van het praktijkonderwijs functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.			•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.				•
4.4	De school heeft een effectief beleid om schoolverzuim te voorkomen.			•	

Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		1	2	3	4
5.1	De leraren bevorderen door hun handelen de verwerving van sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen.			•	
5.2	De school en haar omgeving vormen een gezamenlijke pedagogische gemeenschap.				•
5.3	De school vormt een sociaal veilige gemeenschap.				•
5.4	De school ondersteunt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuzes tijdens de schoolloopbaan.			•	
5.5	De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur.				•

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.				•
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.			•	
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.				•

De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)		1	2	3	4
10.1	Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
10.2	De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.			•	
10.3	De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

Nalevingsindicatoren 2013		ja	nee
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).	•	
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: opbrengsten, onderwijsproces, zorg en ondersteuning, schoolklimaat en kwaliteitszorg.

Opbrengsten

In de afgelopen drie schooljaren is de J.J. Boumanschool erin geslaagd om gemiddeld 94,5 procent van haar leerlingen succesvol te plaatsen naar een reguliere of gesubsidieerde plek op de arbeidsmarkt of een vervolgscholingstraject. Uit de uitstroomgegevens blijkt verder dat veel leerlingen op school een branchegericht certificaat hebben behaald. De bestendigheid van de plaatsing is eveneens in orde; de school houdt dit voor alle uitgestroomde leerlingen nauwkeurig bij en zet in op goede nazorg voor haar leerlingen. De gegevens van de uitstroommonitor laten zien dat van de uitgestroomde leerlingen van het schooljaar 2012-2013 92 procent nog steeds op dezelfde of vergelijkbare arbeidsplek zitten. Dit percentage ligt ruim boven de norm (75 procent) die wij hiervoor hanteren. De leraren stellen voor alle leerlingen een uitstroomprofiel vast. De leerlingen ontwikkelen zich vervolgens volgens een eigen leerlijn.

Onderwijsproces

Leerlingen werken aan de hand van hun individueel ontwikkelingsplan (IOP) aan hun eigen leerroute. De vorderingen worden door de leerlingen bijgehouden in de portfoliomap, dat na het vorige bezoek in 2012 is uitgebreid met andere onderdelen. Naast de IOP- gesprekken en theorie is er nu ook aandacht voor burgerschap en wonen, en werk en vrije tijd. Met name in de uitstroomfase (arbeidstoeleiding) is goed zichtbaar dat leerlingen maatwerk krijgen, bijvoorbeeld door het individuele rooster dat is afgestemd op hun niveau en hun uitstroomperspectief. Hierdoor is tevens sprake van een goede afstemming, waarbij rekening wordt gehouden met verschillen tussen leerlingen. Deze afstemming komt echter sterker voor bij de verwerkingsopdrachten dan tijdens de instructiemomenten in de klas.

De kwaliteit van de lessen is zonder meer voldoende en op onderdelen zelfs goed. De leerlingen maken zeer efficiënt gebruik van de onderwijstijd, er gaat geen tijd verloren. Het klassenmanagement van de leraren is eveneens in orde. De doelgerichte opbouw van de les was in vrijwel alle lessen aanwezig, de uitleg was kort en krachtig en in vrijwel alle lessen (zowel theorie- als praktijklessen) waren leerlingen taakgericht bezig en is er sprake van een goede actieve betrokkenheid bij de lesactiviteiten. Ordeverstoringen hebben we niet

waargenomen en komen volgens leerlingen en docenten ook nauwelijks voor. Er is sprake van een respectvolle omgang tussen leraren en leerlingen, alsook van een goede pedagogische relatie.

Op basis van bovenstaande hebben we indicator 4.3 en 7.3 als goed beoordeeld.

Zorg en ondersteuning

De kwaliteit van de zorg en begeleiding is van voldoende niveau. In het zorgplan 2014-2015 zijn alle procedures en de werkwijze ten aanzien van de leerlingenzorg uitgebreid beschreven, ook in relatie tot het samenwerkingsverband passend onderwijs. Leerlingen die behoefte hebben aan extra ondersteuning kunnen bijvoorbeeld in aanmerking komen voor specifieke trainingen die op school worden gegeven. Via mentor- en coachingsgesprekken (IOP) en reguliere leerlingbesprekingen worden leerlingen systematisch gevolgd in hun ontwikkeling. De school gebruikt (genormeerde) toetsen en remediërend lesmateriaal om de vorderingen in beeld te brengen. Tijdens de lessen 'Taakwerk' werken leerlingen voor Nederlands en wiskunde/rekenen zoveel mogelijk op hun eigen niveau: a, b of c-niveau. De vorderingen worden met leerlingvolgkaarten en profielkaarten bijgehouden. In de praktijk is zichtbaar dat dit veel mogelijkheden tot differentiatie biedt.

De school heeft in de afgelopen jaren een eigen leerlingvolgsysteem ontwikkeld waarin alle gegevens (IOP, zorg, mentorlogboek) van en over de leerlingen wordt bijgehouden. Omdat het gebruiksgemak van het huidige systeem niet meer voldoet aan de wensen van het team wordt momenteel onderzocht wat de mogelijke alternatieven zijn. Totdat er een alternatief is gevonden worden de bestaande IOP's geleidelijk omgezet naar het format van het ontwikkelingsperspectief (OPP).

Binnen de zorgstructuur speelt het individuele mentoraat een belangrijke rol. Geen groep leerlingen rondom een mentor, maar een bewuste koppeling van bepaalde mentor aan bepaalde leerlingen. Eenmaal in de drie weken vindt een mentorgesprek plaats, waarbij het welbevinden van de leerling centraal staat. Tijdens de IOP-gesprekken staan andere onderwerpen centraal.

Schoolklimaat

Op de J.J. Boumanschool is sprake van een prettig schoolklimaat en een plezierige leeromgeving. Naast de al genoemde respectvolle omgang en een goede pedagogische relatie met leerlingen, geven leerlingen aan zich veilig te voelen. Incidenten komen nauwelijks voor, pestgedrag wordt adequaat aangepakt conform het vastgestelde pestprotocol. Ook de leerlingen zelf worden via de leerlingenraad betrokken bij het veiligheidsbeleid.

Uit de enquête van de school (Stimulans: ProZo!) blijkt verder dat de leerlingen heel tevreden zijn over het mentoraat en de begeleiding die ze op school ontvangen, ook met betrekking tot de stages die ze lopen. Tijdens ons onderzoek blijkt verder dat de school veel aandacht besteedt aan het voorkomen van lesuitval en schoolverzuim. De procedures zijn helder beschreven en ook de leerlingen zelf hebben hierin een taak gekregen. Iedere dag gaat een leerling de klassen langs om verzuimmeldingen op te halen.

Al met al stellen wij vast dat de school over een goede, op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur, beschikt. Alle geledingen en de randvoorwaarden binnen de school dragen bij aan het functioneren van de school als een sociale en pedagogische gemeenschap. De beleving van het sociale klimaat en de sociale veiligheid wordt door zowel leerlingen als docenten als bijzonder positief ervaren. Op basis hiervan beoordelen wij indicator 5.2, 5.3 en 5.5 als goed.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg is van voldoende niveau. Voor dit onderzoek heeft de schoolleider een zelfevaluatie (d.d. november 2014) aangeleverd, waarbij de schoolleider een reflectief en beschouwend beeld heeft beschreven van hetgeen hij heeft aangetroffen sinds zijn aantreden in augustus 2014. Hoewel deze zelfevaluatie niet gebruikt kon worden door de inspectie om oordelen over te nemen, geeft het wel een beeld van de schoolontwikkeling. Tijdens het onderzoek blijkt dat het beeld van de schoolleider op veel onderdelen overeenkomt met het beeld van de inspectie.

Uit de zelfevaluatie, gesprekken op school en documenten blijkt dat de school systematisch de kwaliteit van het onderwijsproces en de opbrengsten evalueert. Ook de ontwikkelrichting van de school voor de komende jaren is duidelijk. Naast het gegeven dat de school trots mag zijn op het bereikte resultaat is voor de school de belangrijkste uitdaging om een intrinsieke leer- en verbetercultuur tot stand te brengen om de J.J. Boumanschool toekomstbestendig te houden. Daarom zijn naast organisatorische doelen er ook onderwijskundige doelen en doelen op het gebied van team- en persoonlijke ontwikkeling geformuleerd in de zelfevaluatie.

Gelet op de aangetroffen kwaliteit, de bereidheid om kritisch te blijven kijken naar alle processen op school, spreken wij ons vertrouwen uit in de verdere schoolontwikkeling.